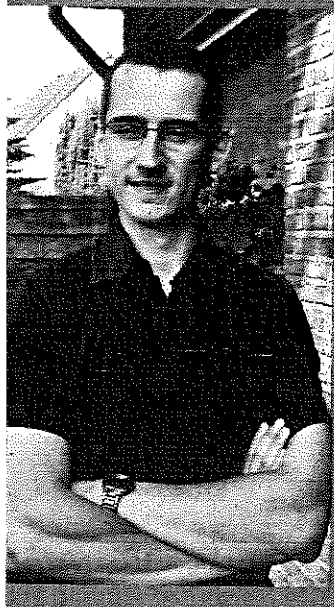

LERAAR STIJN VAN HAMME MAAKT KRITISCHE ANALYSE VAN HET VEELGEPREZEN VLAAMSE ONDERWIJS

‘Ons middelbaar onderwijs is doodziek’

Ons onderwijs behoort tot het beste ter wereld, wordt steevast beweerd. Maar is dat ook zo? ‘Nee’, zegt leraar Stijn Van Hamme. ‘Vooral het niveau van het middelbaar gaat zienderogen achteruit en we leveren jongeren af die noch op hogere studies noch op de echte wereld en de arbeidsmarkt zijn voorbereid. Ook het hoger onderwijs, onze universiteiten en de tewerkstelling worden op termijn belaagd.’

De eerste maand van het nieuwe schooljaar is achter de rug, maar over de onderwijshervormingen van bevoegd Vlaams minister Hilde Crevits raakt men het niet eens. De kritiek is scherp, maar dat er aan het onderwijs iets gedaan moet worden, daarover is iedereen het wel eens. De tijd dat men ons onderwijs zonder blikken of blozen tot het beste van West-Europa kon rekenen, is voorbij. Als men daar niet snel iets aan doet, zal het niveau almaar blijven zakken, zeggen velen. Zo ook Stijn Van Hamme (31), die in het middelbaar lesgeeft en nu als praktijkassistent werkt aan de universiteit van Gent. In zijn boek ‘Middelbaar ... Of Middelmatig?’ maakt hij een even heldere als kritische analyse van heel wat problemen die ons onderwijs belagen. ‘Toen ik in het onderwijs begon, koesterde ik de illusie dat het in het Vlaamse onderwijs ging om het doorgeven van kennis en vaardigheden waarbij het belang van de leerling primeert’, zegt hij. ‘Na vijf jaar praktijk in minstens dertien scholen, kwam ik tot de conclusie dat het vooral draait rond het belang van bevoorrechte docenten en het behouden van zoveel mogelijk leerlingen. De kwaliteit van het onderwijs primeert niet. Men legt de lat stelselmatig steeds lager om zoveel mogelijk scholieren aan een diploma te helpen, of ze daar nu recht op hebben of niet. Daar is de scholier blij mee, want

hij moet maar minimale inspanningen leveren om voldoende punten te scoren. De ouders zijn tevreden, want die denken dat hun kind een flinke student is. En de directie is tevreden want de school krijgt, vaak ten onrechte, een goeie naam en kan ieder jaar voldoende leerlingen inschrijven. Het gaat om niets meer dan de schijn ophouden. Daarbij gaat de inhoud steeds meer verloren.’

Je geeft daar ook concrete voorbeelden van.

STIJN VAN HAMME: Voor dat boek heb ik collega's met ervaring geïnterviewd, want ik wilde niet alleen afgaan op wat ik zelf meegemaakt heb. Zo doe ik het verhaal van een leraar die door de directie berispt werd omdat zijn examenvragen te moeilijk waren. Hij kon aantonen dat die nochtans rechtstreeks uit het handboek kwamen, dat de leerlingen die letterlijk in de les

We gaan naar Amerikaanse toestanden met peperdure private kwaliteitsscholen en openbare scholen met onderwijs van veel mindere kwaliteit

behandeld hadden. Veel simpler kon dus niet. Toch vond de directie die vraag te moeilijk en mocht hij die niet laten meetellen. Iemand anders deed toezicht tijdens een examen geschiedenis en stelde vast dat er bij de vraag wie het boek ‘Het Kapitaal’ geschreven had, een afbeelding

stond van de voorpagina van dat boek. Met daarop de naam van de auteur: Karl Marx. Dan kan je studenten toch beter een voldoende geven zonder examen? Of neem deliberaties. Als je Mieke Van Hecke, voormalig kopstuk van het katholiek onderwijs, moet geloven, handelen leerkrachten tijdens deliberaties altijd in eer en geweten. Dat is niet waar. Wat telt, is het belang van de school, het behoud van lestijden, de problemen die leerlingen stellen. Soms wordt een leerling enkel gedelibereerd op voorwaarde dat hij van school verandert. Vooral in het katholiek onderwijs, want het gemeenschapsonderwijs mag geen leerlingen weigeren. Ik heb het op een hoog aangeschreven uniformschool meegemaakt dat een leerlinge die tien procent te kort kwam voor Frans, toch gedelibereerd werd. Tien procent is nochtans niet weinig. Bovendien volgde die leerlinge de richting Moderne Talen en was ze voor de andere taalvakken – allemaal hoofdvakken – ook al maar met de hakken over of zelfs ‘in’ de sloot geslaagd. Maar ze werd door de directie gedelibereerd.

Valt daar dan helemaal niks tegen in te brengen?

Als vervanger heb je daarin geen stem of je mag je job voor het volgend schooljaar vergeten. Naast de angst om leerlingen te verliezen, is ook gemakzucht vaak een probleem. Uiteraard zijn er

gelukkig wel nog directeurs en leraars die het onderste uit de kan halen en niveau nastreven. Maar die dreigen voor die consequentie afgestraft te worden. Ons Vlaamse onderwijs is doodziek en als we niet diepgaand hervormen, evolueren we naar de Amerikaanse situatie. Daar heb je enerzijds peperdure private kwaliteitsscholen, anderzijds openbare scholen die betaalbaarder zijn, maar onderwijs van bedenkelijk niveau aanbieden. Mijn kritiek is niet vrijblijvend. Het roept op tot een dringend inhoudelijk debat over ons onderwijs zodat we de toekomst van onze jeugd en dus ook van ons land niet blijven hypothekeren.

Hilde Crevits wil nu dat leerlingen op school ‘kritisch leren denken’. Maar bij de directies staat kritisch zijn niet echt hoog aangeschreven, stel je.

Ik vond dat een vreemde mededeling van de minister. Kritisch denken zit immers al verwerkt in de vakoverschrijdende eindtermen. Als de minister nu zegt dat we dat moeten invoeren, zegt ze eigenlijk dat er niet gewerkt wordt met de eindtermen die er al zijn en dat ons onderwijs dus niet deugt. Dat kritisch denken ziet men inderdaad liever niet bij leerkrachten. Doe je als leraar je mond open, dan sta je snel aan de deur. Doorgaans is de wil van de directeur of directrice wet, ook al gaat die tegen iedere logica in. Wie zich daar niet naar plooit of dat van een kritische noot voorziet, gaat eruit. Er zijn gelukkig ook bekwame directeurs, maar velen kunnen die functie niet aan.